

Litteraation numero: 119101/4
Äänitteen nimi: Innovaatiotalous ja kuolema Israel-Palestiinassa_Antti Tarvainen
Äänitteen kesto: 50 min
Litteroitu: Tutkimustie Oy 03.01.2025

Puhujien merkinnät: Jasmin Paananen
Antti Tarvainen

Muut merkinnät: (-) Pois jäänyt sana tai sanan osa
(--) Pois jäänyt jakso
(sana) Epäselvä sana tai jakso
[hakasulkeet] Litteroijan kommentti

Huomautukset: --

[Musiikkia, musiikki vaimenee taustalle]

Jasmin Paananen: Kesäkuussa 2019, viikko ennen kuin olin palaamassa Palestiinasta takaisin Suomeen, vietin teknologia-alalla työskentelevien ystäväni kanssa grillijuhlia eräällä Ramallahin kukkulalla. Päivä oli niin kirkas, että pystyimme näkemään noin 45 kilometrin päässä sijaitsevan Tel Avivin ja vilauksen merestä. Istuin alas Ranan, 25-vuotiaan teknologiatyöntekijän, kanssa. Hän oli juuri saanut päätökseen työharjoittelunsa israelilaisessa Freightos-startupyrityksessä. Freightos on rahtiliikenteen optimointijärjestelmä, joka yhdistää laivat, lentokoneet ja kuorma-autot maailmanlaajuisesti. Tavoitteena on tehdä tavaroiden siirtämisestä ympäri maailmaa kitkatonta. Yritys on yksi miehitetyn Länsirannan palestiinalaisten teknologiasektorin suurimmista työnantajista. Grillatessamme ja juodessamme arakia puhuimme ristiriidasta, joka miehitetyllä ja eristetyllä Länsirannalla eläminen ja samaan aikaan Freightosin kaltaisessa tuotteiden maailmanlaajuista liikkuvuutta edistävässä yrityksessä työskenteleminen tuottaa. Rana oli kertonut minulle aiemmin, että hänen perheensä oli kotoisin Jaffasta, Tel Avivin vieressä sijaitsevasta kuuluisasta satamakaupungista, joka symboloi Palestiinan kadonneita yhteyksiä maailmalle ja merelle. Sionististen puolisoitilaallisten joukkojen vuonna 1948 aloittamat etniset puhdistukset, joukkomurhat ja karkotukset, jotka tunnetaan nakbana, palestiinalaisten jatkuvana katastrofina, olivat ajaneet Ranan perheen Jaffasta miehitetylle Länsirannalle, josta saattoi kirkkaana päivänä nähdä meren, mutta ei tavoittaa tai koskettaa sitä. Rana kääntyi puoleeni sanoen "Näetkö, olen ilman kotia ja ilman merta, mutta minun työni on auttaa laivoja löytämään määränpäähänsä". Suomennettu ja lyhennetty ote Antti Tarvaisen englanninkielisestä väitöskirjasta.

[Musiikkia, musiikki vaimenee taustalle]

Jasmin: *Lähi-itä nyt* on podcast, joka auttaa ymmärtämään, mistä Lähi-idässä on kysymys. Podcastia julkaisee Suomen Lähi-idän instituutti eli FIME. Minä olen Jasmin Paananen, Lähi-idän tutkimuksen maisteriopiskelija Helsingin yliopistosta. Kevään 2024 olin FIMEn korkeakouluharjoittelijana Beirutissa. Tässä jaksossa aiheena on innovaatiotalouden ja asuttajakolonialismin yhteenkietoutumat Palestiinassa. Keskustelen aiheesta siitä väitöskirjan kirjoittaneen Suomen Lähi-idän instituutin säätien tutkijan Antti Tarvaisen kanssa. Tervetuloa *Lähi-itä nyt* -podcastin vieraaksi, Antti.

Antti Tarvainen: Kiitos. Kiva olla täällä.

[Musiikki vaimenee]

Jasmin: Ennen kuin keskustellaan enemmän sun tutkimuksesta, niin puhutaan heti tilanteesta Palestiinassa ja Israelissa tällä hetkellä. Sä asuit Palestiinassa miehitetyllä Länsirannalla, kun Gazan sota alkoi lokakuussa 2023. Miten tämä sodan syttyminen vaikutti sun elämään?

Antti: No kyllä se vaikutti tietenkin tosi monella tavalla. Se oli meidän toinen jakso sinä vuonna palestiinalaisalueilla. Me oltiin oltu siellä se koko kevät silloin, tekemässä siellä siis tutkimusta. Ja sitten syksyllä syyskuussa sinne saavuttiin ja lokakuun seitsemäs tapahtui Hamasin hyökkäys. No sitten ei enää tutkimusta pystynyt tekemään. Sitten ei enää pystynyt olemaan palestiinalaisalueilla. Se kävi aika nopeasti selväksi. Ja sitten alettiin miettiä, että miten täältä nyt sitten evakuoitutaan kotiin. Eli kaikki muuttui tietenkin myös oman työn osalta sen lokakuun seitsemäs myötä.

Jasmin: Sä palasit tosiaan Suomeen sitten pian tuon lokakuun jälkeen. Ja susta tuli aika nopeasti myös tosi haluttu kommentaattori mediassa. Miten se on sujunut?

Antti: Siinä tilanteessa tosissaan oli kysyntää Palestiinan ymmärrykselle ja Israelin ymmärrykselle. Joka tarkoitti kaikkea näitä aamuohjelmia ja lehtimediaa ja muuta. Ja Suomessahan meitä ei hirveen monta tutkijaa ole, jotka tätä tutkii. Se oli tietenkin tosi intensiivistä ja se piti sovittaa oman työn sekaan se mediakommentointi. Mutta ehkä jossain vaiheessa mä sitten rupesin siihen vähän turhautumaan ja vähän myös vähentämään sitä mediassa olemisen määrää omalta osaltani. En sillä, ettenkö sanoisi, että se on tosi arvokasta, että sinne mennään, ja itsekin menen aina, kun siihen vaan energiat riittää. Mutta ehkä huomasi, että media alkoi ikään kuin toistaan, pysymään semmoisella turvallisuusalueella, josta käsin ei käydä niitä tärkeitä kysymyksiä tämän Palestiinan kontekstista ja siitä kaikesta väkivallasta, mitä myös gazalaiset on kokenut ennen sitä lokakuun seitsemäs päivää. Mä koin olevani semmoisessa toiston hyrrässä, josta sitten välillä oli myös ihan kiva hypätä pois.

Jasmin: Onko jotain erityistä, mikä susta tuntuu, että on jäänyt huomiotta nyt viimeisen vuoden aikana mediassa?

Antti: No kyllähän meillä ylipäänsä on toi kontekstin puute. Eli sitä hyvin paljon käsiteltiin tapahtumaketjuna, joka alkoi silloin lokakuun seitsemäs päivä. Multa ei kertaakaan ole mediassa, hetkinen, kerran on kysytty mediassa, että mikäs on tämä asutuskolonialismi. Mites tämä kolonialismi tähän liittyykään, mikä olikaan Euroopan rooli palestiinalaisten kärsimykseen liittyen. Eli tämmöiset, mitkä tutkimuksessa on ihan valtavirtaa, niin ne ei ole saapunut meidän median luo. Ja sitten toisaalta se, että kyllä mun mielestä oli isoja ongelmia siinä, että palestiinalaiset näyttäytyi mediassa aika lailla pelkästään turvallisuusuhkana tai sitten semmoisena kuolevana massana, eikä niinkään inhimillisinä yksilöinä, jotka kärsii ja joilla on monimuotoiset elämät. Eli tavallaan siinä koko kuvauksessa oli aika paljon ongelmia, joista mä toivon, että mediassa otetaan opiksi.

[Musiikkia]

Jasmin: Muun muassa näistä asioista ja siitä asuttajakolonialismista puhutaan myös tänään. Palataan tosiaan Gazan sotaan ja sen ja innovaatiotalouden yhteyksiin vielä tässä podcastin lopussa. Mutta puhutaan ensin innovaatiotalouden ja asuttajakolonialismin yhteyksistä Palestiinassa vähän laajemmin. Sä olet tosiaan hiljattain jättänyt esitarkastukseen väitöskirjan, jonka otsikko on *Silicon Palestine – An Inquiry into Entanglements of Innovation and Settler Colonialism*. Aloitetaan siitä, että miten sä ylipäättään päädyit tutkimaan tätä aihetta?

Antti: Aina kun tutkijoilta kysytään, että miten päädyit tutkimaan aihetta, niin ne vastaukset monesti sitten liittyy jotenkin aika henkilökohtaisiin juttuihin myös. Aina kun sieltä vähän kaivelee, niin sitten saattaa löytyä joku henkilökohtainen kytkös. Koska kuka hullu käyttäisi elämäänsä muuten johonkin yhteen aiheeseen, sen penkomiseen. Mun kohdalla, no monia yhteyksiä tähän innovaatiotalouteen omassa elämässä ollut. Synnyin Oulunsaloon, joka oli tämmöinen Nokian kautta kasvukeskukseksi ponnistanut kylä. Eli jollain lailla se innovaatiotalous on ollut aina läsnä. Yliopistovaiheessa me perustettiin kavereiden kanssa tämmöinen think tank, joka suoraan oikeastaan omaksui tämmöistä Piilaakson puhetta ja teki siitä oman tuotteen. Niin mua alkoi jossain vaiheessa kutkutetaan – ja kauhistuttamaan – tulee semmoinen olo, että siihen liittyy jotakin väkivaltaista, siihen innovaatiotalouden leviämiseen. Ja mä olin käynyt Palestiinassa aiemmin ja huomannut, että se paikka on muuttumassa tämmöiseksi innovaatiotalouden keskukseksi, missä monet Piilaakson firmat pyörii. Niin kun mua kiinnosti tämä kimaltavien tulevaisuuskuvien alle piiloutuva väkivalta, joka innovaatioon liittyy, niin mä halusin tutkia sitä jossakin mielenkiintoisessa kontekstissa. Ja sitten Palestiina valikoitui siihen. Mutta joo, että ehkä se oma polku tavallaan Palestiina-tutkimuksen pariin kulki enemmän sen innovaatiotalouden kautta.

Jasmin: Sun väitöskirjassa tosiaan toistuu nämä käsitteet innovaatiotalous ja asuttajakolonialismi. Niin määritteletkö tähän alkuun vielä, että mitä näillä tarkoitetaan?

Antti: Joo. No, tästä voisi tulla tosi pitkä keskustelu pelkästään näistä määrittelyistä. Innovaatiotalous, käsitteenä ensinnäkin tosi epäselvä, siihen käsitteeseen itseensä liittyy semmoinen, että sillä on monta eri nimeä. Korkeateknologia, high tech, tietotalous. Siihen liittyy startupit, riskipääoma, big tech -yritykset, tämmöiset Piilaakson jätit. Eli se on tosi monimuotoinen ilmiö. Sen keskus on siellä Piilaaksossa. Mutta sanotaanko, että se liittyy noin 1970 jälkeiseen finansialisaatioon, riskipääoman lisääntymiseen maailmanmarkkinoille, ja teknologian kasvavaan rooliin talouden keskiössä. Joka sitten varsinkin 2008 talouskriisin jälkeen nousi semmoiseksi maailmantalouden johtotähdeksi. Eli valtiot ympäri maailmaa pyrkii olemaan innovatiivisia. Ja se käsite on hämmäinen. Ja se mua oikeastaan kiinnostaakin, että mitä kaikkea sen käsitteen alle piiloutuu sitten myös poliittista. No asutuskolonialismi tai asuttajakolonialismi. On taas perinteisesti ajateltu, että kolonialismia voidaan katsoa kahdessa eri muodossa. Eli toinen on tämmöinen, sanotaan franchise colonialism, en tiedä miten se kääntyisi, riistokolonialismi vaikkapa, jossa sen kolonialistisen leviämisen päätehtävänä on viedä taloudellista lisäarvoa siitä leviämiskohteesta. Eli ei niin, että perustetaan joku uusi valtio jonnekin, vaan ennemminkin että mennään vaikka, britit menee Intiaan ja yrittää sieltä saada halpaa puuvillaa. No, asutuskolonialismi on sitten tämä toinen muoto, missä sen tavoite ensisijaisesti ajatellaan, että ei ole taloudellinen, vaan ensisijaisesti, että perustetaan uusi eurooppalainen valtio, eurooppalaiset asuttajat muuttaa sinne uuteen valtioon. Ja siihen liittyy sitten tämän alkuperäisväestön syrjäyttäminen. Niin on tavallaan kaksi erilaista logiikkaa kolonialismissa. Toinen, joka keskittyy taloudelliseen lisäarvoon, sen imemiseen periferiasta keskukseen. Ja toinen, joka keskittyy tämmöiseen, itse niitten kehojen levittämiseen sieltä keskuksesta periferiaan. No todellisuudessa nämä muodot sekoittuu ja kolonialismi on jatkuvasti uudelleen kehittyvä ilmiö. Eli että tämmöiset vahvat binaarit ei välttämättä oikein palvele. Ja siinä mä vähän kritisoinkin tuota asutuskolonialistista keskustelua sen pyrkimyksistä asettaa semmoiset tiukat kehikot, minkä sisällä se ikään kuin tuo kolonialismin muoto toimii. Hei ehkä mä lisään vielä tuohon asuttajakolonialismimääritelmään sen, että siis Palestiina on perinteisesti ajateltu tämmöisenä paikkana. Yhdysvallat, Kanada, Uusi-Seelanti, Australia, Algeria jossakin vaiheessa. Ja sitten on jotain muitakin paikkoja. Mutta nämä ehkä avaa ihmisille sitä, että oikei, sellaiset valtiot, sellaiset paikat.

Jasmin: Sä vietit sun väitöskirjatutkimuksen parissa vuosien 2019 ja -23 aikana yhteensä 13 kuukautta Palestiinassa ja Israelissa kenttätyöiden parissa. Ja sun tutkimus perustuu muun muassa tosi mittavalle tämmöiselle 140 haastattelun haastatteluaineistolle. Kertoisitko sä vähän tästä sun kenttätyöstä, että ketä sun haastateltavat oli ja miten sä päädyit heidän pariinsa?

Antti: Joo. Eli tosiaan haastatteluja tuli tehtyä sitten lopulta aika paljon. Mä pyörin siellä Israel-Palestiinassa siis tämmöisissä innovaatiotalouden paikoissa, jotka jollain lailla sijoittuu sinne Israelin ja palestiinalaisalueitten rajamaille. Eli niissä paikoissa, missä israelilaiset ja palestiinalaiset teknologiaeliitit, teknologiafirmat, työntekijät, sijoittajat kohtaa toisensa. Ja nämä haastateltavat, ketä mä sitten siihen keräsin, niin oli oikeastaan tämmöisiä innovaatioeliittejä. Mä käytän semmoista käsitettä. Eli ne kaikki tyypit, joita vaaditaan, että palestiinalaisalueet ikään kuin imetään osaksi sitä Israelin innovaatiotaloutta. Ja se vaatii työntekijöitä, teknologiatyöntekijöitä. Se vaatii niitä sijoittajia, yrittäjiä. Sen yksityisen sektorin porukkaa, niin israelilaisia kuin palestiinalaisia. Mutta sen lisäksi se vaatii poliitikkoja,

valtiohallinnossa työskenteleviä ihmisiä. Ja sitten, koska puhutaan Israel-Palestiinasta, jossa mikään ei ole erotettavissa siitä armeijan hallitsevasta roolista, niin kaikki nämä yhteydet rakentuu armeijan kautta. Eli sitten se vaatii myös haastateltavia armeijan tämmöisten joittenkin eliittien parissa siellä. Eli ylipäänsä se mun haastatteluaineisto muodostuu eliiteistä. Mukaan lukien sitten palestiinalaiset teknologiatyöntekijät, jotka on selvästi sitä niiden pohjasakkaa siellä. Mutta että isoja hefejä pääosin.

Jasmin: Voisin kuvitella, että tällaisten ihmisten puheille pääseminen ei ole mitenkään yksinkertaista. Niin miten sä tavallaan löysit nämä sun haastateltavat?

Antti: No se vaatii ehdottomasti tuommoista etnografista lähestymistapaa. Että se vaatii, että on paikalla. Ja on paikan päällä aika pitkään. Toisaalta mikä auttaa sitä pääsyä nimenomaan tällaisen eliittiporukan luokse, joka on tähän innovaatiotalouteen kytkeytyvä, niin sehän on semmoista jengiä, joka etsii yhteyksiä koko ajan. Eli ne haluaa luoda kontakteja, ne haluaa tavata ihmisiä, ne haluaa jutella ihmisten kanssa. Ja minä, joka tulen sitten tämmöisenä valkoisena oulunsalolaisena Suomesta teknologiakeskuksesta, niin näyttäydyn helposti semmoisena henkilönä, että okei, toi tekee tutkimusta, mutta ehkä se voi kertoa myös jotain Suomen korkean teknologian sektorista ja tällaista. Mutta ylipäänsä mun oli huomattavasti helpompi päästä näitten sekä palestiinalaisten että israelilaisten eliittien luokse kuin vaikkapa sitten, jos mä olisin ollut palestiinalainen tutkija, joihin suhtaudutaan huomattavan epäilevästi vielä eliittien keskuudessa.

Jasmin: Eli sä esimerkiksi hengailit tällaisissa yhteistyöskentelytiloissa ja tätä kautta lähestyit ihmisiä?

Antti: Joo, siis mä asuin palestiinalaisten teknologiatyöntekijöitten kanssa useamman kuukauden kimppakämpissä. Sitten mä asuin semmoisissa paikoissa, missä oli tämmöisiä coworking-yhteistyötiloja. Sitten mä menin bileisiin, missä oli paljon teknologiatyöntekijöitä, erilaisiin konferensseihin. Tavallaan se on semmoista pyörimistä siinä semmoisessa elämäntilanteessa, missä nämä teknologiatyöntekijät, sijoittajat ja niin edelleen viettää aikansa. Ja sitten kun sä tapaavat yhden, niin se antaa sulle sen seuraavan yhteystiedon. Että se on semmoista lumipallon pyörittämistä.

Jasmin: Yksi sun kenttätöiden kohteista oli Jerusalemin kaupunki, arabiankieliseltä nimeltään al-Quds. Monille, jotka ei ole ehkä Jerusalemissa itse käynyt, niin tämä kaupungin nimi saattaa tuoda mieleen tällaisen tuhansia vuosia vanhan maiseman ja arkkitehtuurin. Ja osittainhan se toki edelleen onkin sitä esimerkiksi tuolla miehitetyn Itä-Jerusalemin vanhassa kaupungissa. Mutta tähän Jerusalemin kaupunkikuvaan kuuluu kuitenkin yhä enenevässä määrin kaikki tämmöinen, korkeat rakennukset ja moderni infrastruktuuri, Tel Avivista Jerusalemiin turisteja tuova pikajuna ja tämäntyyppiset infrastruktuurin elementit. Niin mitä Jerusalemin kaupunkikuva paljastaa tästä innovaatiotalouden ja asuttajakolonialismin yhteenkietoutumasta?

Antti: Joo, Jerusalemin tässä on yksi pääkohteista, mitä mä tutkin. Asuin siellä Itä-Jerusalemissa itse osan aikaa tuosta tutkimusjaksosta. Ja ehkä taustaksi vielä Jerusalemin kontekstia niille, jotka sitä ei tunne, niin Jerusalemin se on paikka, minkä Israel nimeää pääkaupungikseen. Ja se Itä-Jerusalemin, joka on taas palestiinalaisten pääkaupunki, luvattu jakosuunnitelmassa, kahden valtion mallissa, niin se on vallattu, se on miehitetty. Se on liitetty siihen Jerusalemiin. Eli Jerusalemin on semmoinen tämän koko Israel-Palestiina-kysymyksen keskus. Ja se on myös tosi köyhä paikka. Ja Israelin valtiolla on jatkuva kriisi Jerusalemin kanssa sen suhteen, että sieltä muuttaa jengiä pois. Korkeasti koulutetut muuttaa pois. Ja siitä johtuen Israelin valtio on pyrkinyt pitkään houkuttelemaan sinne korkean teknologian työnantajia eli näitä tämmöisiä big tech -yrityksiä. Tel Avivissa on kaikki Facebookit, Googlet ja Amazonit, mutta Jerusalemissa niitä on aika paljon vähemmän. Joten valtio investoi sinne. Rakennuttaa niitä tornitaloja ja yrittää maksaa näille firmoille, että ne tulisi sinne. Ja sitä kautta on tarkoitus muuttaa Jerusalemin sitä asukasuhdetta eli houkuttaa sinne enemmän israelilaisia asumaan. Kun se luo työpaikkoja, nämä korkean teknologian yritykset, jolloin sinne muuttaisi enemmän Israelia. Ja se muuttaisi sen koko kaupungin poliittista maantiedettä sillä lailla, että siellä olisi enemmän israelilaisia kuin palestiinalaisia. Ja tätä korkeateknologiaa ja sen työpaikkoja on käytetty monella tavalla tämän Jerusalemin, Itä-Jerusalemin haltuunoton prosessissa, tai haltuun ottamiseksi, tämän Jerusalemin haltuun ottamiseksi. Israelin valtiolla oli pitkään ongelma Jerusalemin kanssa, että miten ne saa vahvistettua sitä Itä-Jerusalemissa asuvien palestiinalaisten karkottamista ja Itä-Jerusalemin kytkemistä Länsi-Jerusalemiin vahvemmin. Ja tässä tämä korkeateknologia on sitten, innovaatiotalous ollut yksi merkittävistä välineistä, mitä siellä ajatellaan, että voidaan tehdä. Eli toisaalta sitä innovaatiotaloutta käytetään suoraan maan haltuunottoon eli sinne kaavoitetaan, Länsi- ja Itä-Jerusalemin rajamaastoon, jatkuvasti uutta tämmöistä korkean talouden rakennuskantaa, joka sitten vaatii teitä, joka vaatii hirveästi infrastruktuurikehitystä ja kytköksiä sitten Jerusalemin siirtokuntiin. Ja tavallaan kun sä laitit tornitalon johonkin vaikkapa Itä-Jerusalemiin israelilaisille työntekijöille – vaikkapa Amazonin tornitalon, jota sinne nyt haaveillaan – niin se vaatii teitä. Ja se vaatii sitä, että nämä israelilaiset työntekijät pystyy kulkemaan sinne. Eli sitten se luo tämmöisen dynamiikan, että kun sä luot tämmöisen uuden työpaikkakeskittymän, niin itse asiassa se ei ole vain se alue, se tornitalon alue, mikä siihen kaavoitetaan, vaan ne kaikki tiet. Ja niitä rakennetaan sitten siirtokuntiin. Eli se on semmoista talouden kautta poliittista haltuunottoa, jota siellä tapahtuu.

[Musiikkia]

Jasmin: Sä kirjoitat, että Israel ja miehitetyt palestiinalaisalueet tuli osaksi tällaista Kalifornian Piilaakson johtamaa teknologian ja pääoman piiriä erityisesti 1990-luvulla. Niin mikä tähän johti just tuolloin?

Antti: Kaksi suurta tekijää. Eli ensimmäinen oli, 90-luvulla alkaa tämä innovaatiotalous todella syntyään ja Piilaakso todella syntyy. Puhutaan uuden median startupeista silloin 90-luvulla. Silloin syntyy tämmöinen kalifornialainen maailmantalouden keskus. Talouden heiluri kääntyy tämmöiseen ajatukseen siitä, että on startupeja, jotka pystyy yhtäkkiä luomaan hirveesti työpaikkoja ja kasvua. Se on yksi, ensimmäinen muutos. Toinen muutos on sitten Oslon rauhansopimus, joka vapauttaa Israelin sellaisesta asemasta maailmantaloudessa, missä se on vähän tabu, vähän riskikohde sijoituksille. Että siellä on sitä väkivaltaa, siellä on konflikteja, sinne ei välttämättä kannata sijoittaa. No, kun

alkaa tämä rauhanprosessi, niin sijoittajat näkee, että nyt on vihreitä valoa. Eli kaksi tämmöistä isoa muutosta. Talouden logiikassa tapahtuu muutos ja sitten toisaalta Israel yhtäkkiä näyttää tammöisenä positiivisen tulevaisuuden ja rauhan tyssijana. Ja se on ennen kaikkea iso juttu Israeliin taloudelle. Eli silloin Israel heti alkaa muodostumaan Piilaakson tärkeimmäksi kauppakumppaniksi. Riskipääomat, isot Piilaakson yhtiöt siinä vaiheessa, Cisco, Intel, HP, tammökaltaiset yritykset perustaa tärkeimmät tuotekehitysyksikkönsä Israeliin ensimmäisenä kuin minnekään muualle maailmaan. Ja Israeliasta muodostuu tammöinen Piilaakson virallinen kumppani silloin 90-luvulla. Ja siinä on taustalla tietenkin Israeliin ja Yhdysvaltain erityinen suhde. Vapaakauppasopimus Yhdysvaltain ja Israeliin välillä, joka tehtiin 80-luvulla jo. Ja tammöinen yleinen intressi siihen, että nämä kaksi taloutta saadaan kytkettyä toisiinsa, koska Yhdysvallat on Israeliin tärkein kumppani Lähi-idässä. Israelia auttaa vielä se, että Neuvostoliitto romahtaa ja sieltä saapuu merkittävä määrä teknologiatyöntekijöitä, Israeliin muuttaa sieltä. Mutta voi ajatella niin, että 90-luku on tammöistä kahden toivon aikaa. Eli tammöinen liberaali maailmantalous, maailmanjärjestelmä näyttää voittavan, historian loppu, joka sitten kytkeytyy tähän kalifornialaiseen teknologiatalouteen. Ja sitten Lähi-idässä paikallinen toivokuva eli Osloon rauhasopimus. Ja nämä luo mahtavan investointiympäristön Israeliille. Se, kuinka paljon se liittyy sitten oikeasti rauhaan, on tietenkin ihan eri juttu, mitä mä tuossa sitten käsittelemme kanssa.

Jasmin: Tähän liittyy myös mytologia. Kirjoitat, että erityisesti israelilaiseen tammöiseen teknologia- ja startupkerrontaan liittyy tammöisiä menestystarinoita ja tietynlaisia myyttejä, johon tämä menestys kytketään. Niin mistä tässä on oikein kyse?

Antti: No siinä on ylipäänsä kyse siitä, että toisin kuin me usein ajatellaan taloutta, taloushan näyttää tammöisenä rationaalisena, loogisena ajattelun vyöhykkeenä, niin itse asiassa se on täynnä aika tammöistä maagista ajattelua. Ja sellaista uskonnollista, nationalistista, erilaista mytologista kerrontaa, joka on osa sitä talouden aluetta toisin kuin usein ajatellaan. Eli Israeliin tapauksessa tämä startupkulttuurin ja teknologiatalouden tulevaisuuskuva kytketään hyvin vahvasti Israeliin omaan kansalliseen tarinaan ja tammöisiin erilaisiin kolonialistisiin sankarikuvaan. Ajatukseen siitä, että Israeliilla on tammöinen jumalallinen tehtävä aavikon saamisesta kukkimaan. Ja nämä yrittäjät brändätään tammöisiksi pioneereiksi, jotka nyt, sen sijaan että ne karkottaa palestiinalaisia aseihin, niin nyt sitten ne, ja perustaa maanviljelijäyhteisöjä, kibbutseja, nyt ne perustaakin startupeja. Mutta se liittyy laajemmin tammöiseen innovaatiotalouden maagiseen ajatteluun tai tammöiseen mytologiseen voimaan, jossa se näyttää siltä, että mennään kohti tulevaisuutta, mutta itse asiassa siellä vanhat tarinat menneisyydestä pääsee uudelleen valloilleen. Sen takia Yhdysvalloissa Piilaaksossa ne yrittäjät onkin cowboyta tai lähetyssaarnaajia tai ne on aina siellä rajamailla uudestaan ratsastamassa kohti uutta maailmaa muuttavaa teknologiaa. Eli hyvin vanhoja kolonialistisia tarinoita ikään kuin talouden kenttään uusiksi. Ja Israeliissa ne tarinat on sitten vähän toisenlaisia kuin Yhdysvalloissa. Esimerkki vielä tuosta siinä Jerusalemin kontekstissa. Eli Jerusalemissa, jossa Israel pyrkii nyt vakiinnuttamaan sitä kaupunkia sellaiseksi teknologiatalouden keskukseksi, niin siellä se sidotaan siihen sionistiseen tarinaan Jerusalemita, joka on tammöinen pyhä kaupunki. Se on Israeliin pääkaupunki. Joten nämä startup-Jerusalemin, kuten sitä projektia siellä kutsutaan, sen brändit menee niin, että holy startup city tai Israel is capital of startup nation. Että tavallaan tammöistä kansallista tarinaa, jotka tietenkin sitten palestiinalaisten näkökulmasta on hyvin kyseenalaisia, niin sidotaan tähän talouden alueella.

Jasmin: Niin kuin sä tuossa alussa kuvailit, niin sä olet siis tutkinut sekä palestiinalaisia että israelilaisia tammöisiä innovaatioelittejä. Ja molemmat eliitit osallistuu näihin startup- ja innovaatioprojekteihin. Silti valtasuhteet läpäisee myös tämän Palestiina-Israeliin teknologiakentän ja teknologiamarkkinat. Esimerkiksi niin kuin muuallakin maailmassa, niin työtä ulkoistetaan halvemmalle työvoimalle, jota tässä tapauksessa edustaa palestiinalaiset. Miten tämä ulkoistaminen käytännössä tapahtuu tässä kontekstissa ja miten se kytkeytyy sitten innovaatiotalouteen ja asuttajakolonialismiin?

Antti: Joo. Ylipäänsä ensinnäkin se koko teknologiatalouden alue siellä Israel-Palestiinassa, varsinkin palestiinalaisalueilla siis, niin sitä ei voi ymmärtää irrallaan siitä asuttajakolonialistisesta väkivallasta. Palestiinalaisalueilla ei ole mitään muuta pääsyä maailmanmarkkinoille kuin Israel. Eli johtuen siitä, että Israel rajoittaa sitä palestiinalaisalueita, että siellä ei ole lentokenttää, siellä ei ole vapaita yhteyksiä. Israel valvoo myös esimerkiksi internetyhteyksiä siellä alueella. Kukaan ei sijoita palestiinalaisalueille ellei niillä ole Israeliin tuki takanaan, koska se on niin epävarma sijoitus. Joten kaikki, mitä palestiinalaiset tekee, tämä nyt ei ole pelkästään teknologiataloudessa, vaan koko taloudessa, niin niitten on oikeastaan pakko tehdä yhteistyötä Israeliin kanssa. Ja tämä on osa sitä Osloon sopimuksen luomaa viitekehystä, jossa ajateltiin, että on hyvä juttu, että palestiinalaisten talous alistetaan tammöiselle yhteistyölle Israeliin kanssa. Eli Israel estää palestiinalaisia nyt vaikkapa myymästä uusia startupideoita. Se on tosi vaikeeta, jos ne haluaa myydä niitä muuten kuin Israeliin kautta. Ja tämä ulkoistaminen on tietenkin yksi keskeinen muoto. Eli sillä tarkoitetaan sitä, että joku yritys valitsee pilkkua työvaiheen, joka on niin selkeä, että sen pystyy ulkoistaan sen yrityksen ulkopuolelle. Ja se ulkoistamisen syy on se, että se työvoima on halvempaa siellä paikassa, minne se ulkoistetaan. Ja palestiinalaisalueitten tapauksessa, Gazassa se on noin viisi kertaa halvempaa. Eli yhdellä dollarilla saa viisi kertaa enemmän työvoimaa Gazassa kuin Tel Avivissa vaikkapa. Ja tuolla Länsirannalla se on noin kolme kertaa edullisempaa. Eli sillä saa enemmän henkilötyötä. Ja se syy minkä takia palestiinalainen työvoima on niin halpaa, niin liittyy taas tähän miehitykseen. Eli palestiinalaisalueilla ei ole itsenäistä taloutta, ei itsenäistä rahamarkkinaa. Ja ne palestiinalaisten mahdollisuudet myydä omaa työvoimaansa rajoittuu Israeliin ja Israeliin kumppaneihin. Eli tällä avulla tavallaan keinoitekoisesti se palestiinalainen työmarkkina pidetään tosi halpana. Ja sen kysyntää rajoitetaan tosi paljon. Eli siellä on tällä hetkellä tuhansia teknologiatyöntekijöitä, jotka etsii töitä, joilla ei ole töitä. Koska ei ne voi, niillä ei ole niitä yhteyksiä maailmalle. Ja se taas lisää painaa sitä hintaa alas. Eli aika tammöinen klassinen kuvio, että tämä rodullistettu vähemmistö, johtuen sen epävarmasta asemasta, sen työvoima on halvempaa. Mutta Palestiinan tapauksessa se on vähän ainutlaatuista, koska siinä on se miehitys vielä päällä. Ja kaikki nämä yhteydet tosissaan menee sen armeijan screenauksen kautta. Eli palestiinalainen, joka haluaa vaikkapa edetä elämässään teknologiatyömarkkinoilla, se joutuu ensinnäkin tekemään yhteistyötä Israeliin kanssa, joka on hyvin tabu. Ja sen lisäksi se joutuu käymään läpi tammöisen koko hänen elämän tekojen tsekkauksen ja screenauksen, jonka tekee Israeliin armeija. Jos sieltä löytyy vääränlaista poliittista toimintaa, niin urakehitys tyssää todennäköisesti siihen. Että tästä tullaan siihen yhteen keskeiseen asiaan, mistä tässä

teknologiataloudessa oikeastaan on kyse, palestiinalaisten hillitsemisestä ja sen poliittisen toiminnan suitsimisesta. Eli luodaan tämmöisiä ikkunoita maailmalle, ikkunoita menestykseen, joiden hintana on se, että tehdään yhteistyötä ja ikään kuin käyttäydytään hyvin. Ja Israelin armeija vartioi sitä.

Jasmin: Tähän liittyy kanssa sitten se, että miten konkreettisesti ihan tämmöisessä päivittäisessä työelämässä se miehitys rajoittaa palestiinalaisten pääsyä konkreettisesti sinne työpaikoille vaikka näitten tarkastuspisteiden kautta. Kertoisitko sä vähän tuosta lisää?

Antti: Joo. Eli tosissaan työn ulkoistaminen, niin se monesti on sitä, että sä teet töitä, ne palestiinalaiset pystyy tekemään töitä vaikka Ramallahista käsin tai jostain muusta kotitoimistostaan käsin vaikkapa tietokoneella. Mutta sitten semmoiset vähän hienostuneemmat projektit vaatii sitä, että ne palestiinalaiset liikkuu palestiinalaisalueilta Israeliin. Ja kuten me tiedetään, Israel rajoittaa voimakkaasti palestiinalaisten liikkuvuutta, ennen kaikkea nuorten liikkuvuutta Israeliin. Joten nämä techtyöntekijät saa erityisen matkustusluvan, jonka avulla ne saa olla vaikkapa vuorokauden ne päivätunnit siellä Israelissa. Ja sillä armeijan luvalla, armeija siis myöntää sen luvan, he reissaa sitten työpaikalleen ja tulee takaisin. Sitten on toisenlaisiakin lupia, jotka saattaa mahdollistaa vaikkapa arkipäivät siellä, mutta ei koskaan viikonloppua. Eli tämäläisyyksiä lupia. Eli se koko matka sitten tavallaan, mä olen tehnyt näitä reissuja näitten palestiinalaisten teknologiatyöntekijöitten kanssa, kun he matkustaa Israeliin, niin siinä on koko ajan se tunne siitä, että me ollaan tämän valvonnan alla ja parempi käyttäytyä hyvin, koska siinä on kyse meidän urasta ja meidän työpaikasta.

Jasmin: Mitä sä sitten ajattelet siitä, kun puhutaan välillä, että tämmöinen yhteyksien luominen israelilaisten ja palestiinalaisten välillä, esimerkiksi just taloudellisten ja työvoimaan liittyvien kytkösten kautta, edistäisi jotenkin rauhaa tällä alueella?

Antti: Semmoiset yhteydet, mitkä mahdollistaisi tasa-arvoisen kohtaamisen, niin ne olisi tietenkin hyvin kannatettavia. Mutta näissä tilanteissa ei ole kyse sellaisista yhteyksistä, vaan ne perustuu tämmöiseen riippuvuuteen. Ne on riippuvuuteen perustuvia yhteyksiä, missä toinen on alisteisessa asemassa. Siellä työpaikoilla palestiinalaiset kertoo vaikkapa, kun ne menee sinne Israelin työpaikkaan, että siellä näkyy kaikkea Israelin armeijan symboliikkaa. Ja silloin kun Israelin ja Palestiinan välillä on menossa erilaisia väkivaltaisuuksia, niin siellä puhutaan hyvin avoimesti palestiinalaisista sillain demonisoiden. Mutta palestiinalaisia taas neuvotaan olemaan hiljaa. Eli se, että onko ne nyt tällaisia yhteen tuleminen ja optimismin vyöhykkeitä, niin mun mielestä ne ei ole sitä. Ja usein kehitysapuyhteistyössähän rakastetaan näitä projekteja ja usein rahoitetaan näitä projekteja. Eli siellä takana on myös kehitysapurahaa. Niin ne näyttää sillein, että tämä on hyvä juttu, israelilaiset ja palestiinalaiset tulee yhteen päivittäin. Mutta ne palestiinalaiset, jotka sitten kertoo, että hei tämä oli tosi hyvä juttu, niin ne on yleensä niitä, jotka on huolissaan omista työpaikoistaan tai saa muuten sitä massia esimerkiksi kehitysapujärjestöiltä, jotka mahdollistaa tätä. Eli jää piiloon se todellinen asymmetria siellä näitten kohtaamisen takana.

[Musiikkia]

Jasmin: Sä teit tosiaan kenttätöitä tällaisissa teknologia- ja startupyritysten keskittymissä, joista yksi oli Palestiinassa miehityllä Länsirannalla sijaitseva Rawabi. Mikä tämä kaupunki on ja millä tavalla se on oleellinen sun tutkimuksen kannalta?

Antti: Rawabi on vähän semmoinen, onko se sitten positiivinen vai joku muun sortin ihme, Länsirannalla lähellä Ramallahia. Siis ainoa uusi kaupunki, jota on kaavoitettu vuoden -67 miehityksen jälkeen. Ja se on tämmöinen palestiinalaisalueitten Piilaakso. Eli he brändää itsensä Palestiinan Piilaaksoksi. Ja siellä on näitä ulkoistusfirmoja. Eli siellä toimii esimerkiksi isoin tämmöinen palestiinalainen firma, joka myy palestiinalaista teknologiatyövoimaa Israeliin. Ja se näyttää ihan Dubailta tai joltain muulta tämmöiseltä. Se on semmoinen, jatkuvasti kun palestiinalaiset menee sinne, ne on vähän sillain että hetkinen, ollaanko me Palestiinassa. Ja se on hyvä kysymys ollaanko me Palestiinassa. Koska se koko kaupungin olemassaolo perustuu sille, että Israel sallii sen olemassaolon. Ja on hyvin epäily siitä, että minkälaista politiikkaa tämä nyt oikeastaan hyödyttääkään. Israel kontrolloi ainoaa pääsytieta sinne kaupunkiin ja heillä on lupa vuosittain joko jatkaa sitä tien käyttöönottoa tai sitten romuttaa se tie, poistaa se olemasta. Niin se on täysin riippuvainen Israelin hyvästä tahdosta, koko kaupunki ihan fyysisesti, että sinne edes pääsee. No joka tapauksessa, se on rakennettu mahdollisimman lähelle Israelia niin, että israelilaiset sijoittajat, eri firmat pääsee sinne mahdollisimman nopeasti, Rawabiin käymään, tarkistamaan että heidän projekteillaan menee hyvin, ja sieltä pois. Mä haastattelin tätä kaupungin perustajaa, jota mainostetaan semmoisena Palestiinan omana Trumpina, yksi rikkaimmista miehistä siellä. Ja Israelin pääministerin, entisen, hyvä ystävä. Niin hän sanoi, että tässä on tavoitteena se, että israelilaiset ei edes huomaa, että he siirtyy pois Israelista. Eli tehdä mahdollisimman mukavaksi ja miellyttäväksi se sinne siirtyminen, jotta tämmöinen taloudellinen yhteistyö voi toimia. Se nyt riippuu sitten näkökulmasta, että onko tämä hyvä asia. Ruokkiiko tämä Palestiinan taloutta vai ruokkiiko tämä ennemminkin sitä Israelin laajenevaa valtaa palestiinalaisalueilla ja häivyttää tätä kansainvälistä rajaa Israelin ja palestiinalaisalueitten välillä.

Jasmin: No paitsi, että tällä Rawabilla on tietenkin ilmeisiä yhteyksiä Israeliin, mutta myös Yhdysvaltoihin ja Persianlahdelle. Sä kirjoitit sun väitöskirjassa siitä, kuinka Palestiinaa ja asuttajakolonialismia tulisikin tutkia tällaisesta globaalista yllärajojen suhteiden ja riippuvuuksien näkökulmasta. Mitä sä tarkoitat tällä globaalien Palestiinan käsitteellä? Minkä takia tämmöinen näkökulma olisi tärkeitä?

Antti: Se liittyy siihen, että monesti kun puhutaan asutuskolonialismista, kolonialismista ylipäänsä, me ajatellaan, että ikään kuin se paha sijaitsee vain lännessä. Että on länsimaat, jotka poliittisesti, taloudellisesti riistää globaalia itää tai globaalia etelää. Sitten kun me katsotaan tämmöistä todellisuutta kuin innovaatiotalous, niin me huomataankin, että siellä on erilaisia pääomavirtoja, erilaisia teknologiafirmoja, jotka pitää sitä koko taloutta yllä. Että se ei ole vain länsimaat. Ja Palestiinan tapauksessa siellä on paljon qatarilaista pääomaa, Arabiemiraattien pääomaa, Saudi-Arabialaista pääomaa. Eli näitä alueellisia suurvaltoja, joilla on, varsinkin nyt Arabiemiraateilla ja Saudi-Arabialla sitten

omat intressinsä normalisoida suhteet Israelin kanssa ja päästä hyötymään siitä Israelin korkeasta teknologiaosaamisesta erityisesti turvallisuuden saralla lisätäkseen omaa valtaansa. Eli palestiinalaisten kohtalo liittyy ei pelkästään länsimaiden toimintaan, ei pelkästään nyt tässä tapauksessa kalifornialaiseen pääomaan, vaan myös näitten arabivaltojen toimintaan, jotka etsii enemmän yhteistyötä Israelin kanssa ja pyrkii olemaan näissä Palestiina-Israel-verkostoissa mukana. Qatar on rahoittanut tämän Rawabin rakentamista yhdellä miljardilla dollarilla noin, vähän reilulla. Ja sen lisäksi siinä on kehitysaputoimijoita ollut mukana tukemassa sitä prosessia, Tony Blair on ollut keskeisessä roolissa ja USAID on ollut keskeisessä roolissa. Israel on ollut erittäin keskeisessä roolissa siinä. Shimon Peres, Netanjahu. Eli tällainen porukka tulee yhteen, joka näyttää vähän epätodennäköiseltä aluksi. Siellä on Israelin poliittiset johtajat, siellä on länsimaiden isoimmat teknologiayhtiöt ja kehitysaputoimijat. Sitten siellä on emiirikuntien prinssit, Saudi-Arabia, Qatar, tällaisia toimijoita mukana. Ja tämä on ehkä enemmän sitä globaalia nykytodellisuutta, että miten asuttajakolonialismi toimii. Se on paljon verkottuneempi prosessi nykyään. Ei ole vain länsi ja itä tai pohjoinen ja etelä, vaan ne virrat kulkee paljon moninaisemmilla tavoilla.

Jasmin: Sä mainitsit tuosta alueellisesta normalisaatiosta. Siihen liittyy erityisesti nämä Abraham-sopimukset, Abraham Accords. Kertoisitko sä vielä niistä, että miten ne liittyy tähän kaikkeen?

Antti: No ne Abraham-sopimukset on tavallaan jatke Oslon... 1990-luvun aikana syntyneelle visiolle tällaisesta uudesta Lähi-idästä. Siinä on tiettyjä muutoksia siinä prosessissa tietysti. Mutta ollut pitkään tällainen visio, että tekemällä rauhan Israelin ja palestiinalaisten välillä nämä alueelliset talousmarkkinat avautuu ja niistä hyöttyy Lähi-idän maat ja niistä hyöttyy Israel ja niistä hyöttyy Yhdysvallat, joitten kaksi alueellista tukijalkaa alueella on Israel ja Persianlahden maat. Ennen kaikkea Israel on pyrkinyt tällaisista alueellisista normalisaatiota vahvistaan, eli lopettamaan arabiboikotin. Arabimaat periaatteessa on sitoutunut siihen, että ne ei käy kauppaa Israelin kanssa, mikä ei ole ollut tietenkään ihan totta. Ja tämä normalisaatioprosessi, joka 2019 sitten tuli julkisuuteen, niin siinä yksi keskeinen tällainen unelmakuva, jonka perusteella Arabiemiraatit ja Israel muun muassa tuli yhteen, niin oli tällainen uusi innovaatiotalouden vyöhyke Lähi-itään ja uusia kauniita kerros- ja tornitaloja Palestiinaan. Eli ajatus siitä, että rauha saadaan aikaan tällaisen taloudellisen yhteistyön kautta. No palestiinalaiset jättäytyi pois tästä koko prosessista, mutta eipä se näyttänyt hidastavan tämän projektin etenemistä. Eli me nähdään toistuvasti näitten rauhanprosessien aikana 90-luvulta alkaen sellainen ajatus, että tarvitaan joku kirkas visio palestiinalaisille, joka liittyy korkeeseen teknologiaan, joka sijaitsee siellä tulevaisuudessa. Ja sitten käytännön turvallisuusteknologia, talousyhteistyö alkaa saman tien Israelin, Yhdysvaltain ja tiettyjen arabimaitten välillä. Ja tähän liittyy semmoinen näitten rauhanprosessien kritiikki, että palestiinalaiset aina joutuu sinne odotushuoneeseen ja muut kerää niitä hyöttyjä heti. Siellä on menossa esimerkiksi iso tällainen Saudi-Arabian 2030-visio, johon liittyy tämä Neom, megakaupunkirahoitusohjelma. Ja on selvää, että se on ollut yksi keskeinen ajuri tuossa Abraham-sopimuksessa nyt. Eli se tarjoaa israelilaisille teknologiayrityksille uuden väylän päästä Saudi-Arabiaan ja sen kautta maailmanmarkkinoille.

Jasmin: Sun väitöskirjassa käy useaan otteeseen ilmi kuinka tiiviissä yhteydessä tämä israelilainen teknologiatalous on Israelin valtioon, sen erilaiseen turvallisuusinfrastruktuuriin ja erityisesti armeijaan. Kuvaavaa oli esimerkiksi se, että Gazan sodan alettua lokakuussa -23 Israelin armeija kutsui 15-20 prosenttia teknologia-alalla työskentelevistä reserviläisistä palvelukseen, mikä oli huomattavasti suurempi osuus kuin muilta aloilta. Miten tämä sun tutkimus innovaatiotalouden ja asuttajakolonialismin yhteenkietouma ilmenee nyt Gazan sodassa?

Antti: Joo, mä ehdin sitten tuossa loppuvaiheessa tutkimusta ottaa mukaan tuon Gazan sodan. Mä halusin siitä kirjoittaa semmoisen ikään kuin epilogin sinne tutkimuksen loppuun, koska se näyttää brutaaleimmassa muodossaan sen väkivallan, joka yhdistää innovaatiotalouden ja asuttajakolonialismin toisiinsa. Näissä rauhanprosessissa se väkivalta on paljon häilyvämmän näkyvillä. Ja se pitää kaivaa sieltä esiin, että hetkinen, minkälaisia riippuvuusuhteita tässä oikein syntyykään. Sitten kun tulee sota, sota Gazaa vastaan esimerkiksi, niin ne väkivaltaiset piirteet tulee paljon selvemmin esille. Ja koko tämän mun tutkimusjakson ajanhan Israel on käyttänyt näitä palestiinalaisalueita ja palestiinalaisia tällaisena testikenttänä, tällaisena laboratoriona, jossa pystytään testaamaan ennen kaikkea uutta sotilasteknologiaa, mutta myös muuta teknologiaa. Että jos sä meet vaikka checkpointin läpi, niin siellä on erilaisia biometrisia tunnistusjärjestelmiä, kasvojen tunnistusjärjestelmiä. Niitä testataan, kehitetään siellä. Mutta sitten seuraavan kerran, kun sä törmäät niihin samoihin järjestelmiin, niin se saattaa olla lentokentällä jossain päin maailmaa tai Super Bowl -konsertissa tai jossakin ikään kuin ei niin selvästi väkivaltaisessa ympäristössä. Mutta sen teknologian alkutarina on siellä väkivallassa ja niissä palestiinalaisten käyttämisessä. No, tämän Gazan sodan aikana teknologiatalouteen tuli ensinnäkin hirveä kriisi. Israel muuttui epävarmemmaksi sijoitusympäristöksi. Se koko teknologiaeliitti alkoi pelkäämään sitä, että tällainen hallitsematon sota saattaa johtaa siihen, että Israelista tulee taas tabu. Maailmanmarkkinat alkaa vetäytymään sieltä. No, sitten ne muisti tämän vanhan säännön, että hetkinen, sota on bisnesmahdollisuus, sitä voidaan käyttää markkinointiin ja sitä voidaan käyttää testaukseen. Ja yhdessä valtion kanssa sitten, joka on siis koko ajan, valtio on ollut tässä koko innovaatiotalouden ytimessä, se on se moottori siellä alla, koska Israelin teknologiatalous kehittyi näitten armeijan yksiköitten kautta. Valtio alkoi sallimaan sen, että israelilaiset startupit pääsee testaamaan nyt livetilanteessa sinne teknologioita. Sen lisäksi ne alkoi testaamaan omia armeijan kehittämiä teknologioita siellä. Voimakkaasti erilaista tekoälymalleja, esimerkiksi joilla valikoidaan kohteita. Ja sen lisäksi sopimukset tällaisien jättien kuten Googlen ja Amazonin kanssa on mahdollistanut armeijalle näitten Googlen innovaatioiden testaamisen ja soveltamisen ja käyttämisen siinä sotaympäristössä. Eli siitä sodasta, varsinkin siinä alkuvaiheessa, tulikin tällainen mahdollisuus saada uusia investointeja ja markkinoida uusia tuotteita. Ja jotenkin se, sitten toi näytti sen dynamiikan, joka siellä oli ollut koko ajan olemassa, mutta tällä kertaa sitten kaikkein brutaaleimmassa mahdollisessa muodossa. Eli mä haastattelin vaikka tällaisia israelilaisia sijoittajia sitten tämän Gazan sodan aikana ja siellä heukmoitiin sitä, että kuinka tällainen tekoälyn vallankumous voikaan nyt alkaa Gazasta. Kuka olisikaan arvannut, että Gaza on se paikka mistä maailman tekoälyinnovaatiot nyt syntyy. Ja se tarina voi olla totta. Mutta se on ennen kaikkea tarina. Eli se on ennen kaikkea tarina, jolla yritetään vedota maailmanmarkkinoihin, että pysykää meidän kanssa. Pysykää meidän kanssa tämän kriisin aikana, please. Älkää lähtekö pois, koska täältä tulee syntymään kaikkea hienoa. Ja ne sijoittajat on tietenkin peloissaan, että mitä pidemmälle tämä tilanne ajautuu, sitä

todennäköisemmin jossain vaiheessa markkinat reagoi. Ja Israel, jonka koko talous perustuu tähän innovaatiotalouteen, niin onkin pulassa.

Jasmin: Nyt tämän jakson nauhoitushetkellä joulukuun 2024 alussa viimeisimmät YK:n tiedot kertoo Israelin sodan tappaneen Gazassa yli 44 ja puoli tuhatta palestiinalaista sekä ajaneen 1,9 miljoonaa palestiinalaista eli 90 prosenttia Gazan asukkaista pakolaisuuteen. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että pääomasijoittajat pyrkii jotenkin muuttamaan tämän palestiinalaisten elämän tuhoutumisen rahaksi teknologiamarkkinoilla. Avaisitko tätä? Miten tämä oikein tapahtuu?

Antti: No se tapahtuu just noin kuin tuossa äsken kuvasin. Eli se tapahtuu niin, että siellä on kolme eri väylää. Siellä startupit testaa palveluitaan. Isot firmat, isot big tech -yritykset sallii Israelin armeijan testata, kehittää, soveltaa niitten ratkaisuja siellä. Sen lisäksi siellä on armeijan omaa teknologiaa, jota testataan. Eli kun kaikki muu taloudessa muuttuu epävarmemmaksi sodan aikana, tai kansanmurhan – sehän on muuten mielenkiintoista, että nyt Amnesty:ltä tuli just kansanmurharaportti ja edelleenkin meillä ei ole mediassa käyty keskustelua siitä, että hetkinen, onkohan tämä kansanmurha. Mutta takaisin asiaan. Ainoa sektori, joka sotatilanteessa on mahdollista elvyttää, niin on tällöinen korkea teknologiaan liittyvä sektori, joka liittyy suoraan siihen sotaan. Ja sen takia me nähdään ympäri maailmaa, ne osakkeet, mitkä nousee, liittyy sotateknologiaan. Eli siinä mielessä sota on aina bisnesmahdollisuus. Mutta ehkä tässä Israelin tapauksessa nyt haasteena on se, että jos se jatkuu loputtomiin, niin jossain vaiheessa se alkaa syömään muutakin taloutta. Sitten Israel on kyllä pulassa. Mutta joo, tuossa on tuommoinen suora yhteys, että vaikka teknologia ei olisi syytä sille, että Gazassa käydään sotaa, siellä ei käydä sotaa sen takia, tai Israel ei tuhoa Gazaa sen vuoksi, että se pääsisi testaamaan siellä teknologiaa. Se tuhoaa Gazaa ja Palestiinaa sen vuoksi, että se on osa sitä pitkää sionistista ideologiaa, jossa on tavoitteena tyhjentää maa Israelille ja laajentaa Israelin valtion aluetta ja asuttaa sitä. Eli se on tämä asuttajakolonialistinen viitekehys. Teknologia ei selitä sitä, mitä tapahtuu Gazassa. Mutta teknologia on yksi väline tämän nopeuttamiseen nyt. Ja siitä tämä hirveitä kustannuksia tuottava sota ja tuhoamiskampanja, niin sen ainoa taloudellinen mahdollisuus on, että mitä Israel yrittää, kääntää sen jotenkin voitoksi tämän teknologian kehittämisen avulla. Ja Israel ei tee sitä yksin, vaan siellä on mukana tätä kansainvälistä pääomaa. Ja suomalaisia firmoja myös.

Jasmin: Samalla myös israelilaisten siviilien ja sotilaiden kuolemia paljastetaan teknologia-alan käyttöön, mutta tosi eri tavalla kuin palestiinalaisia. Millä tavalla tämä tapahtuu?

Antti: Joo, siinä epilogissa tutkimuksessa pohdin sitä, että miten tämä innovaatiotalous ja kuolema liittyy toisiinsa. Ja miten se näkyy Israel-Palestiinassa, jossa kukaan, tai israelilaiset ja palestiinalaiset ei ole kuoleman edessä tasa-arvoisia, vaan hyvin epätasa-arvoisia. Eli israelilaiset tällä innovaatiotalouden testikentällä Gazan tuhoamisprojektissa, ne jotka kuolee siellä, ne sotilaat, ja ne siviilit, jotka kuoli seitsemäs lokakuuta, niin nyt Israelissa on käynnissä erilaisia markkinointikampanjoita, joissa kerätään pääomaa israelilaisille startupeille näitten kuolleitten sotilaitten ja siviileitten nimillä ja kuvilla. Eli siellä on lukuisia kampanjoita käynnissä, joissa yritetään kansainvälistä solidaarisuutta rahan muodossa mobilisoida sillä, että käytetään näitten kuolleitten sotilaitten ja siviileitten kuvia. New Yorkissa on isot messut ollut, missä on ollut tällöinen kampanja esittämässä näitä ihmisiä, jotka siellä on kuollut sotatilassa. No, se mikä tässä on mielenkiintoista, ja siis kauheeta, israelilaiset kuolee Gazassa, ne kuolee yksilöinä. Ne kuolee yksilöinä, joilla on iso merkityksellinen tarina. Ja sitä tarinaa voidaan käyttää pääoman houkuttelemiseen. Ne on tällöisiä uhrauksia, joita valjastetaan sitten pääoman hankkimiseksi. No miten palestiinalaiset kuolee? Nimettöminä massoina, demoneina, tällöisinä villieläiminä, joitten ainoa tarkoitus on tuhota Israel. Ja se on tämän koko pääoman houkuttelemisen toinen puoli. Eli samalla kun ne näyttää näitä yksilöllisiä tarinoita näistä traagisesti menehtyneistä israelilaisista, yksi näistä joka pyöritti tätä kampanjaa, niin tällöinen Israelin entinen ministeri, niin hänen poikansa on muun muassa kuollut Gazassa sotilaina. Hän on yksi näistä henkilöistä, joista kerrotaan. Samaan aikaan sitten puhutaan näistä palestiinalaisista, ne on näkyvillä näissä kampanjoissa tällöisenä massana, nimettömänä uhkana. Ja tämä kuvaa hyvin sitä, miten sekä israelilaisten että palestiinalaisten kuolema voidaan kääntää rahaksi. Molemmat ne voidaan kääntää keinoksi houkutellessa investointeja, mutta siinä kuolemassakin ne säilyy erotettuna tämän kolonialismin kautta, jossa toiset voi olla ihmisiä ja toiset ehkäpä puolieläimiä.

[Musiikkia]

Jasmin: Kuten *Lähi-itä nyt* -podcastissa on tapana, niin vaihdetaan vielä lopussa hetkeksi tiedosta tunteeseen. Mikä olisi sellainen sun tutkimusaiheeseen liittyvä kirjallisuuden tai vaikka taiteen teos, joka on tehnyt suuren erityisen vaikutuksen?

Antti: Mä suosittelen sellaista palestiinalaista utopiakirjallisuutta, yhtä kokoelmaa nimeltä *Palestine +100*. Se kertoo Palestiinasta sata vuotta vuodesta 1948, eli sijoittuu vuoteen 2048. Se on kokoelma palestiinalaisia dystooppisia ja utopistisia kirjoittajia. Ja se muistuttaa se kokoelma meitä ehkä siitä, että tällöinen tulevaisuuskuvitteleva ja teknologiakuvitteleva ei kuulu pelkästään niille, jotka on vahvoja ja niille jotka dominoi tällä hetkellä mielikuvitusta ja materiaa siitä, mitä teknologia voi olla. Siinä on mukana hyvin dystooppisia tarinoita, jotka siinä kaikista pahimmassa dystooppisuudessaakaan ei vedä vertoja sille, mitä nyt tapahtuu Gazassa. Eli sinänsä se kertoo myös sitä, että aina mielikuvitukseen ei riitä siihen mitä todellisuus on. Mutta suosittelen sitä. Ja sen lisäksi kyllä suosittelen ihmisiä käymään Larissa Sansourin näyttelyssä, joka vielä jonkun aikaa on Amos Rexissä, joka on tosi hieno. Ja on kanssa semmoinen mielikuvituksen näytös.

[Musiikkia alkaa soimaan taustalla]

Jasmin: Kiitos paljon, Antti Tarvainen.

Antti: Kiitos.

[Musiikkia]

Jasmin: Kuuntelit *Lähi-itä nyt* -podcastia, jota julkaisee Suomen Lähi-idän instituutti. Löydät sen osoitteesta lahi-itanyt.fi sekä Apple Podcasteista ja Spotifysta.

[Musiikkia]